

Demers didactic PIRLS – Text literar

Prof. URDĂ SANDA-COSMINA

Școala Gimnazială Soporu de Câmpie, Comuna Frata, jud. Cluj

Textul	Activitatea de învățare propusă	Modul de desfășurare	Procesul PIRLS vizat
<p><i>Merele fermecate</i> de George Bulic</p>	<p>A1</p> <p>JOC DIDACTIC (Dau ștafeta mai departe - activitate prelectură)</p>	<p>Se pornește de la o poveste care are același titlu cu basmul <i>Merele fermecate</i> creată de profesor pe care a întrerupt-o după câteva fraze, ultimul cuvânt fiind <i>păsărelele</i>. Povestea este continuată de unul dintre elevi care scrie 2-3 fraze și apoi predă ștafeta următorului elev și așa mai departe. În acest mod toți elevii au posibilitatea să creeze, să-și imagineze continuarea acțiunii, punându-și astfel în valoare potențialul creator.</p>	<p>Realizarea de deducții simple</p>
	<p>Lectura textului</p> <p>A2</p> <p>CIORCHINELE (Activitate postlectură)</p>	<p>Se trece la lecturarea textului <i>Merele fermecate</i> de George Bulic. Citirea de va face în gând.</p> <p>După o discuție frontală în care se compară basmul creat de elevi cu basmul propus de profesor, se vor da elevilor fișe de lucru. Activitatea se va desfășura pe grupe. După ce elevii rezolvă sarcinile de pe fișele de lucru se trece la realizarea frontală, pe tablă, a ciorchinului (ca o sinteză). Ciorchinele este o metodă care stimulează găsirea conexiunilor dintre idei, presupunând următoarele etape:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Se scrie titlul textului care urmează a fi interpretat în mijlocul tablei; 2. Se notează apoi în jurul acestuia toate caracteristicile basmului: aspecte privind timpul și spațiul desfășurării acțiunii, personajele, etapele acțiunii, formulele specifice, cifrele predominante, finalul..., trăgându-se linii între titlu și acestea; 3. Pe măsură ce se completează se trag linii între toate ideile care par a fi conectate; 4. Activitatea se oprește când se epuizează toate ideile. 	<p>Focalizarea și identificarea de informații explicit formulate</p> <p>Realizarea de deducții simple</p>

	<p>A3</p> <p>JOC DIDACTIC (Cubul virtuților – activitate postlectură)</p>	<p>Este un joc didactic foarte ușor de realizat, cu multiple posibilități de aplicare și care acoperă 15 minute din ora de curs. Sunt consolidate cunoștințele despre eroul basmului și îi pregătește pe elevi pentru caracterizarea personajului literar. Elevii sunt repartizați în 6 grupe. În cadrul fiecărei echipe, un elev va fi desemnat raportor (va raporta în fața clasei produsul echipei sale), un altul va fi timer (va gestiona minutele alocate). Profesorul va avea pregătit un cub de carton pe ale cărui fețe sunt scrise 6 trăsături morale ale eroului din basmul studiat. La fiecare echipă profesorul va rostogoli cubul, pentru a repartiza o virtute pe care elevii să o evidențieze prin raportare la textul literar. După ce se dă startul elevii vor dezbate în cadrul grupului lor sarcina de lucru. Când timpul a expirat, profesorul le cere raportorilor să iasă în fața clasei și să prezinte, fiecare, oral, produsul echipei. Se apreciază calitatea muncii fiecărei grupe și se aduc completări sau, după caz, corectări.</p>	<p>Interpretarea și integrarea ideilor și informațiilor</p>
	<p>A4</p> <p>TURUL GALERIEI (reprezentare grafică – activitate postlectură)</p>	<p>Acest joc este conceput ca temă pentru acasă. Li se cere elevilor să reprezinte grafic evenimentele pe care le consideră cele mai importante pe o coală din blocul de desen. Pot fi folosite orice culori și materiale sau tehnici specifice artei grafice (acuarelă, creion, colaj etc.). Lucrările nu vor fi semnate pentru a nu influența părerea celorlalți elevi. Produsele obținute vor fi afișate pe tablă astfel încât să poată fi observate de elevi. După ce profesorul le explică elevilor sensul expresiei <i>a face turul galeriei</i>, le cere să voteze un singur desen, considerat a fi cel mai sugestiv (votul poate fi exprimat printr-o linie trasată cu creta sub lucrare). Obiectivitatea votării va fi mărită dacă nu li se permite să vorbească între ei în timp ce examinează produsele expuse. Se numără voturile și se stabilesc elevii câștigători (primii trei), cărora li se cere să vină în fața clasei și să explice viziunea artistică. În final, profesorul face aprecieri. Lucrările vor fi păstrate în portofolii.</p>	<p>Studierea și evaluarea conținutului, limbajului și elementelor textuale</p>

BIBLIOGRAFIE

Emanuela Ilie, *Didactica limbii și literaturii române*, Editura Polirom, Iași, 2014.

ANEXE

Merele fermecate de George Bulic

Cică odată, în timpurile de demult, când se petreceau fel de fel de minuni în lume, trăia într-un sat un om tânăr, chipeș și frumos, care nu era de viță împărătească, ci un om de rând, ca toți oamenii din satul său. Avea însă trei lucruri ciudate, cu adevărat făcătoare de minuni. Avea anume o pălărie fermecată, care, îndată ce o așeza pe cap, îl ducea într-o clipă oriunde dorea. Apoi avea o pungă fermecată, care, îndată ce o scutura, se umplea doldora de bani. Mai avea apoi o față de masă, pe care, îndată ce o despătura și o întindea, apăreau numaidecât mâncărurile și băuturile pe care le dorea. Și cum ajunsese timpul să se însoare, hotărî într-o bună zi să pornească în lume să caute cea mai cuminte, cea mai bună la suflet și cea mai frumoasă femeie. Și, luând această hotărâre, își așază pălăria pe cap și, cât ai clipi din ochi, se văzu într-o țară frumoasă și apoi într-un palat strălucitor, în care se afla o prințesă.

Omul tânăr, chipeș și frumos făcu o plecăciune adâncă în fața preafrumoasei prințese și a părinților ei și o ceru în căsătorie. Văzându-l om de rând și nu de viță împărătească, prințesa trufașă începu să râdă în hohote de nechibzuința și îndrăzneala lui. Părinții ei, împăratul și împărăteasa, începură și ei să râdă și râdeau și ei în hohote. Bietul om tânăr, chipeș și frumos simțea că se dărâmă pământul sub el și, îngrozit de râsetele acelea disprețuitoare, pășind de-a îndărătelea, ieși repede afară din palat.

Se așază dezamăgit pe o piatră și începu să plângă ca un copil. Simțea că nu mai poate trăi fără prințesă și se gândea cu adâncă mâhnire că nu mai au niciun rost nici pălăria, nici punga, nici fața de masă, de vreme ce nu poate să aibă alături de el pe cea mai frumoasă dintre cele mai frumoase prințese din lume. Și tocmai când era să arunce și pălăria, și punga, și fața de masă, îi veni dintr-o dată ceva în minte și intră repede în palat, ținând la subsuară pălăria, iar punga și fața de masă, vârate, ca de obicei, în traista de care nu se despărțea niciodată.

Când îl văzu din nou în fața ei, preafrumoasa prințesă îl privi cu un zâmbet disprețuitor:

- Acum ce mai vrei?

Ținând strâns pălăria, tânărul cel chipeș, răspuse calm, cu o undă de umilință și sfială în glas:

- Am venit să-mi iau rămas bun și îngăduie-mi să-ți sărut mânuța, înainte de a pleca.
- Hai, se învoi prințesa, strâmbându-se de această dorință prostească a lui.

În clipa când apucă mâna prințesei să i-o sărute, omul tânăr, chipeș și frumos, zise, uitându-se ținută în ochii ei:

- Aș vrea să fim împreună, într-o țară îndepărtată, tocmai la capătul lumii; și înainte de a încheia aceste vorbe, își așază pălăria pe cap. Și, cât ai clipi din ochi, se văzu alături de preafrumoasa prințesă într-o țară fermecătoare, hăt departe, tocmai la capătul lumii. Se așezară sub coroana stufoasă și umbroasă a unui copac dintr-o pădure uriașă să se odihnească.

Prințesa plângea și suspina, rugându-l în genunchi, s-o ducă înapoi în palatul părinților ei.

- Îți făgăduiesc, zise ea printre suspine, că îți voi da toți banii de argint și de aur din visteria împărăției mele.

- Bani am și eu câți vrei, zise tânărul, scoțând din traistă punga; o scutura și numaidecât se rostogoliră o sumedenie de bani de argint și de aur.

- Bine, văd că ai bani; dar îți făgăduiesc că vei sta în fiecare zi la masă, împreună cu mine și cu părinții mei și te vei ospăta cu cele mai gustoase mâncăruri și băuturi.

- Am și eu mâncăruri și băuturi câte vrei, răspuse calm tânărul și, scoțând din traistă fața

de masă, o despături și o întinse. Prințesa văzu dinaintea ei mâncăruri și băuturi nemaiîntâlnite, care-i ațâtau grozav pofta de mâncare.

Apucară amândoi să mănânce și, după ce se ospătară, prințesa, aratând cu degetul spre un măr înalt și crengos, zise cu o undă de duioșie în voce:

- Vezi, mărul ăla de acolo? Du-te, te rog, și culege-mi câteva mere.

Tânărul, așezându-și pălăria în cap, ajunse într-o clipă în vârful pomului, unde se aflau merele cele mai coapte și cele mai frumoase, începu să le culegă repede și, întinzându-și mereu brațele, ca să le apuce pe cele mai bune, îi alunecă, nu se știe cum, pălăria de pe cap, și căzu jos. În clipa când văzu pălăria jos își aminti că uitase sub copacul stufos, și punga, și fața de masă. Coborî cu o iuțeală de necrezut din vârful mărului. Dar, prea târziu. Preafrumoasa prințesă, care între timp, înhățase traista în care ținea punga și fața de masă, se repezi la pălărie și, așezând-o pe cap, plecă, cât ai clipi, spre palatul părinților săi.

Tânărul amuți. Începu să fugă disperat în direcția în care dispăruse prințesa. Alergă toată ziua și toată noaptea, străbătând un drum lung și anevoios, căci acum nu mai avea pălăria miraculoasă, care să-l ducă, într-o clipă, acolo unde dorește. După o zi și o noapte de alergături neîntrerupte, simțind că nu-l mai țin puterile, se așază pe marginea drumului să se odihnească. Simți o foame cumplită. Dar, nemaivând nici punga aducătoare de bani, nici fața de masă, care să-i așeze dinainte mâncărurile și băuturile cele mai bune și gustoase, își vârî mâna în sân și scoase un măr, ca să-și amăgească foamea. Mușcă lacom și îndată ce mănă tot mărul, simți că-i crește ceva pe cap. Își duse mâna și când pipăi constată îngrozit că i-au crescut pe cap niște coarne. Foamea îl chinuia acum și mai cumplit. Scoase din sân încă un măr și-l mănă repede. Își duse mâna la cap, să vadă cât i-au mai crescut coarnele, dar constată, uimit, că acum coarnele erau mici. Scoase la repezeală din sân și al treilea măr, și când îl mănă, coarnele de pe cap îi dispărură, ca și când nici n-ar fi fost.

Începu atunci să alerge din nou spre palatul împărătesc. Și merse, zile, săptămâni și luni de-a rândul, până când într-o dimineață, la răsăritul soarelui ajunse în apropierea palatului împărătesc, în care se afla prefrumoasa prințesă. Prefăcându-se că-i negustor de mere, se așază în apropiere de poarta palatului și când o văzu pe prințesă că iese la plimbare, împreună cu însoțitoarele ei, începu să strige:

- Mere, mere aromate și gustoase! Mere, mere fermecate care dau înțelepciune și frumusețe veșnică celui care le mănăncă. Mereeee! Mereeeee!

Prințesa ajungând pe treptele de marmură ale palatului, se opri, stătu o clipă pe gânduri, apoi spuse uneia dintre însoțitoarele sale:

- Du-te repede și cumpără-mi și mie un măr!

Însoțitoarea îi aduse mărul dorit, mare, rotund, cărnos și cu coaja subțire și netedă. Mirosea atât de plăcut și ațâțator, încât prințesa mușcă îndată cu lăcomie din el și-l mănă pe nerăsuflate. Când înghiți ultima bucatură, simți că-i crește ceva pe cap, iar când le văzu pe însoțitoarele sale c-o privesc uluite, întrebă tulburată, cu voce tremurătoare:

- Ce-i? Ce s-a întâmplat?

- Să mergem, să mergem repede înapoi în odaia Măriei Tale! zise în șoaptă cea mai în vârstă dintre însoțitoare, apucând-o de mână și trăgând-o după ea.

- Să mergem, să mergem, spuseră tot în șoaptă și tulburate și celelalte însoțitoare.

Când ajunse în odaia sa cu pereții încărcăți cu oglinzi și se văzu pocită, cu niște coarne lungi și ascuțite pe cap care-i dădeau o înfățișare îngrozitoare, prințesa începu să țipe atât de înfiorător, încât, înspăimântați, împăratul și împărăteasa, și toți curtenii și servitorii năvăliră în odaia ei. Și când o văzură, începură cu toții să țipe, să plângă și să se vaite, atât de sfâșietor, încât întreg palatul se cutremură.

Împăratul, îngrijorat și înspăimântat de această urgie neașteptată, porunci solilor săi să dea de veste în toate colțurile țării că va da toată bogăția și toată împărăția sa și pe fiica sa de nevastă aceuia care o va scapa de năpasta aceasta înfiorătoare.

Și în curând începură să sosească din toate părțile o sumedenie de oameni vestiți și mai cu seamă medici, dar nicunul nu reuși s-o scape pe preafrumoasa prințesa de coarnele lungi și ascuțite care-i poceau îngrozitor înfățișarea.

După ce plecară, rând pe rând, toți cei care veniseră s-o scape, apărură pe neașteptate în fața ei tânărul chipeș și frumos. Când îl văzu, prințesa se dădu speriată înapoi, ca în fața unei vedenii înfricoșătoare.

- Nu-ți fie teamă! zise el cu blândețe și o privi cu atâta duioșie, încât prințesa se liniști și fața i se însenină.

- Nu cumva ai venit...

- Da, am venit să te scap de necaz, Ai mâncat un singur măr, nu-i așa?

- Da, numai unul, răspunse prințesa; și, uite, cât sunt de pocită.

- Trebuie să mănânci încă două.

- Încă două?!

- Da, încă două, întări tânărul chipeș și frumos.

Prințesa stătu o frântură de timp pe gânduri; apoi îl privi drept în față, și când văzu zâmbetul lui plin de căldură, spuse cu hotărâre:

- Bine. Mănânc încă două.

Tânărul chipeș și frumos scoase din sân un măr și i-l întinse. Prințesa mușcă grăbită din el și îndată ce înghiți ultima îmbucătură, coarnele îi descrescură la jumătate. Săltând de bucurie, prințesa îi ceru și al treilea măr.

- Ți-l dau numai dacă îmi dai înapoi pălăria, punga și fața de masă și dacă îmi făgăduiești că vei fi soția mea credincioasă.

Prințesa se repezi în odaia de alături și-i aduse pălăria, punga și fața de masă și-i făgădui că va fi soția lui credincioasă, primi și al treilea măr pe care-l mâncă pe nerăsuflăte. Coarnele îi dispărură, de parcă nu le-ar fi avut niciodată.

Întreg palatul vuia de bucurie și începu nunta, o nuntă mare cu mâncăruri și băuturi, cu cântece și jocuri și mai ales cu o veselie fără de margini. Și dacă cumva nuntașii, veniți din toate părțile, nu s-au împrăștiat, nunta poate că mai ține și azi.